

h

OSALLISUUS HYVINKÄÄLLÄ

11.6.2018

Työkalun tarkoitus

Pitelet käsissäsi Hyvinkään osallisuusmallia. Esitteen kääntöpuolelta löydät Osallisuuden Pelikentän, joka kertoo mitä osallisuus Hyvinkäällä tarkoittaa. Täältä puolelta löydät Osallisuuden pelitaktiikan, vaiheet ja menetelmät. Niiden tarkoituksena on antaa käytännön vinkkejä osallisuusprosessin suunnittelun ja toteuttamisen tueksi.

Osallisuuden Pelikenttä antaa kokonaiskuvan osallisuudesta Hyvinkäällä. Pelikentällä osallisuus jakautuu neljään eri pelialueeseen: Kuntalaisaktiivisuuteen, Palveluarkeen, Valmisteluun ja Päätöksentekoon. Jokaisen neljän osa-alueen yhteydessä on kuvattu, minkälaiset periaatteet ja käytännöt osallisuustyötä ohjaavat. Pelikentällä jaetaan myös vinkkejä pelitekniikoista, eli kuinka osallisuutta on onnistuneesti jo toteutettu tai voisi toteuttaa. Pohdi ja keskustele, mitä osallistamisen tiimoilta voitaisiin tai pitäisi, jotta osallisuuden periaatteet toteutuisivat parhaalla mahdollisella tavalla.

Osallisuuden Pelitaktiikka jakautuu osallistamisen pelivaiheisiin ja yksityiskohtaisempaan osallisuussuunnitelman laatimiseen. Pelitaktiikka on tarkoitettu toimimaan erityisesti valmisteluvaiheen ja osallisuutta koskevan suunnittelun apuna.

Pelivaiheet

1. Viesti tulevista suunnitelmista

Viesti avoimesti ja varhaisessa vaiheessa, mitä ollaan suunnittelemassa ja milloin. Kysy kuntalaisilta, mihin he haluaisivat suunnittelussa vaikuttaa.

2. Suunnittele osallisuus

Tee osallisuussuunnitelma esimerkiksi tämän lehtisen avustuksella. Huomioi suunnitelmasi myös toimialaasi liittyvät lakisäätöiset kuulemiset: kuinka voit osallistaa lakisäätöisten kuulemisten lisäksi tai suunnitella lakisäätöisten kuulemisten toteuttamisen eri tavoin?

3. Kutsu pelaamaan

Kerro kuntalaisille, miten he voivat osallistua. Hyödynnä tämän mallin antamia vinkkejä kuntalaisten tavoittamisesta sekä motivoivasta viestinnästä.

4. Osallista

Pelaajat kentälle! Toteuta osallisuus tai mahdollista osallisuustyö.

5. Viesti yhteisistä tuotoksista

Pisteidenlaskun aika! Kerro kuntalaisille, työntekijöille ja tarvittaessa päättäjille, mitä tehtiin ja saatiin aikaan.

6. Toteuta

Voitto kotiin! Varmista, että osallisuustyön tuotokset viedään toteutukseen (esimerkiksi palvelukehityksen kohdalla)

7. Viesti osallisuuden vaikutuksista

Yläläpyn paikka! Viesti avoimesti, millaisia lopputuloksia on saatu aikaiseksi ja miten osallistaminen on niihin vaikuttanut. Muista viestiessäsi huomioida osallisuus, vaikka sen näkyvyys lopputuloksissa olisi jäänyt vähäiseksi.

Pelitaktiikka

Aihe

- Mitä suunnittelet tai valmisteleet?
- Miksi? Mitä yhteistä hyvää tavoittelet?

Osallistumisen motivaatiot

Pohdi, miltä asia näyttää kuntalaisten näkökulmasta:

- Mitä joku saa?
- Mitä joku menettää?

Osallisuuden tavoite

- Mihin voidaan vaikuttaa?
- Mitä konkreettista voidaan saada aikaan yhteisellä tekemisellä?

Osallistujat

- Keihin suunnittelu tai valmistelu vaikuttaa? (esim. tietyn alueen asukkaat, palvelun käyttäjät, kunnan työntekijät tai yritykset)

Viestintä

- Miten tavoitat oikeat ihmiset parhaiten?
- Miten vetoat kuntalaisten omiin motivaatioihin kertoessasi asiasta?

MENETELMÄT

Valitse osallisuuden menetelmä sen mukaan, mitä osallisuudella tavoitellaan ja miten motivoituneita uskot kuntalaisten olevan käyttämään aikaa osallistumiseen. Voit valita eri menetelmiä eri kohderyhmien kanssa toimimiseen. Ehdotetut

menetelmät ovat esimerkkejä, voit soveltaa myös muita tuntemiasi menetelmiä. Kuvaa valitsemiesi menetelmien alle lyhyesti, miten aiot niitä käyttää. Lisätietoa menetelmien käytöstä saat menetelmäkorttipakasta.

Kun osallisuuden tavoitteena on...

- **kuntalaisten tarpeiden ymmärtäminen**
- **suunnittelu**
- **tiedon jakaminen ja keskustelu**
- **päätösten tekeminen**
- **toteutus**

Kuntalaisille helpot tavat osallistua

Jos kuntalaisten motivaatio osallistumiseen on matala:

- Pyydä vain pientä asiaa, joka ei vie paljon aikaa tai vaadi keskittymistä.
- Linkitä osallistuminen johonkin hauskaan tekemiseen tai tapahtumaan.
- Mene ihmisten luo, älä oletta, että he tulevat sinun luoksesi.

Kysely

Ideakioski

Tiedotus ja kommentointi verkossa tai tiedotteiden avulla

Verkköäänestys

Osallistumisen tavat, jotka vaativat kuntalaisilta kohtuullisen paljon aikaa ja vaivannäköä.

Jos kuntalaisten motivaatio osallistumiseen on korkea:

- Huolehdi, että hyvin motivoituneet ihmiset eivät peitä alleen muiden ääntä.
- Hyödynnä ihmisten osaaminen ja innostus. Anna heidän päättää itse mitä yhdessä tehdään, ja kysy mihin he haluavat vaikuttaa.

Kuntalaisfoorumi

Yhteissuunnittelutyöpaja

Tiedotus- ja keskustelutilaisuus

Asiakasraati

Talkoot

Kuntalaisaktiivisuus

tuottaa kuntalaisista lähtöisin olevaa toimintaa, lisää yhteisöllisyyttä ja kasvattaa hyvinkääläistä identiteettiä

Toteutamme osallisuutta

- Sallimalla ja kannustamalla kuntalaisten oma-aloitteista toimintaa asuinympäristönsä kehittämiseksi
- Tukemalla kuntalaisryhmien ja järjestöjen toimintaa mahdollisuuksien mukaan, auttamalla esimerkiksi tilajärjestelyissä
- Luomalla ja ylläpitämällä helppoja yhteydenpitokanavia kunnan ja kuntalaisryhmien välillä lupien saamiseksi ja toiveiden esittämiseksi
- Keräämällä ja hyödyntämällä kuntalaisten omia kehitysideoita ja aloitteita

Osallisuus palveluarjessa

tuottaa palautetta palvelujen ja päivittäisen toiminnan kehittämiseksi, lisää asiakkaiden ja työntekijöiden tyytyväisyyttä

Toteutamme osallisuutta

- Kehittämällä palvelukulttuuriamme
- Tarjoamalla palautekanavia ja pyytämällä palvelujen käyttäjiltä aktiivisesti palautetta
- Ymmärtämällä jokaisen kunnan työntekijän roolin osallisuuden toteuttajana tai mahdollistajana, ja kannustamalla sen mukaiseen toimintaan
- Etsimällä palveluarjessa tapoja lisätä asiakkaiden aktiivisuutta ja osallistumista oman palvelunsa toteuttamiseen

Peli- kenttä

Osallisuuden edistämisen
periaatteet Hyvinkäällä

Osallisuus valmistelussa

tuottaa kuntalaisten tarpeisiin vastaavia toimenpide-ehdotuksia ja tuo myös tyytyväisten mielipiteet näkyviksi

Toteutamme osallisuutta

- Suunnittelemalla valmisteluprosessin alussa miten kuntalaiset otetaan mukaan, ja toteuttamalla suunnitelman
- Viestimällä käynnissä olevista ja tulevista hankkeista, sekä miten niihin voi osallistua
- Tarjoamalla keskustelualustoja ajankohtaisten asioiden puimiseen jo ennen valmistelun aloittamista

Osallisuus päätöksenteossa

tuottaa parempia päätöksiä, lisää päätöksenteon avoimuutta ja demokratiaa

Toteutamme osallisuutta

- Keräämällä tietoa kuntalaisten tarpeista ja toiveista sekä hyödyntämällä sitä päätöksenteossa
- Viestimällä päätöksenteosta avoimesti
- Jakamalla päätäntävaltaa kuntalaisille esimerkiksi osallistuvan budjetoinnin tai äänestysten avulla

	KUNTALAISELLE KEVYT TAPA OSALLISTUA
TIEDON JAKAMINEN JA KESKUSTELU	<h3>Tiedotus ja kommentointi verkossa tai tiedotteiden avulla</h3> <ul style="list-style-type: none">Hyödynnä monipuolisesti sellaisia tiedotuskanavia, joita valitsemasi kohderyhmä seuraa (esim. Facebook, Hyvinkää-Äppi, paikallislehti, kaupungin verkkosivut)Jos toivot keskustelua aiheesta, sisällytä tiedotteeseesi kysymys kuntalaisille. Kerro myös, mihin asti kommentointi on mahdollista ja miten kommentit otetaan huomioon.

	KUNTALAISELLE KEVYT TAPA OSALLISTUA
SUUNNITTELU	<h3>Ideakioski</h3> <ul style="list-style-type: none">Pystytä pop up -ideointipiste julkiseen tilaan tai tapahtumaan, jossa käy paljon sellaisia ihmisiä, jotka haluat tavoittaa.Dokumentoi osallistujien ideat tekstein ja kuvin, ja laita ne näkyvästi esille.

	KUNTALAISELLE KEVYT TAPA OSALLISTUA
TARPEIDEN YMMÄRTÄMINEN	<h3>Kyselyt</h3> <ul style="list-style-type: none">Määritä tarkasti mitä haluat kyselyllä oppia, onko kysely paras tapa tiedon saamisen ja onko tietoa kerätty jo jossain muualla.Toteuta kysely valitsemillesi kohderyhmille sopivien kanavien avulla (paperikysely / nettikysely jne.).Laadi kysely vastaajien kannalta ymmärrettävällä tavalla ja karsi turhat kysymykset pois.Suunnittele, miten kokoat tulokset ja raportoit niistä.Muista käsitellä vastaajien henkilötietoja tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

h	KUNTALAISELLE KEVYT TAPA OSALLISTUA
PÄÄTÖSTEN TEKEMINEN	<p>Verkkoäänestys</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rajaa äänestyksen aihe korkeintaan muutamaan vaihtoehtoon, joiden välillä valintaa tehdään. • Jos mahdollista, viesti jo etukäteen, miten äänestystulos aiotaan ottaa päätöksentekovaiheessa huomioon. • Selvitä, voisiko äänestysalustana käyttää esimerkiksi Hyvinkää-Äppiä. Muista, että Äppi ei yksistään riitä täyttämään lakisääteisiä kuntalaisten kuulemismenettelyjä. Huolehdi näistä tarvittaessa erikseen.

h	OSALLISTUMINEN VAATII KUNTALAISELTA KOHTUULLISEN PALJON AIKAA JA VAIVANNÄKÖÄ
TARPEIDEN YMMÄRTÄMINEN	<p>Kuntalaisfoorumit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokoa keskustelutilaisuuteen tai verkkokeskusteluun monipuolisesti erilaisten ryhmien edustajia, joilla on kiinnostusta aiheeseesi. • Voit löytää sopivia henkilöitä esimerkiksi yritysten ja järjestöjen kautta. • Johda keskustelua annetusta aiheesta ja huolehdi keskustelun dokumentoinnista. • Keskustelun lopputulos voi olla esimerkiksi lausunto valmisteluun tai päättäjille.

h	OSALLISTUMINEN VAATII KUNTALAISELTA KOHTUULLISEN PALJON AIKAA JA VAIVANNÄKÖÄ
SUUNNITTELU	<p>Yhteissuunnittelutyöpajat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suunnittele työpaja erilaisia yhteissuunnittelutehtäviä hyödyntäen. • Pyri selvittämään paras mahdollinen ajankohta ja paikka kohderyhmäsi kuuluvien ihmisten osallistumisen kannalta. • Kutsu työpajaan kohderyhmäsi kuuluvia ihmisiä esimerkiksi järjestöjen kautta, lehti-ilmoituksella, ilmoittamalla kaupungin verkkosivuilla, Hyvinkää-Äpissä tai Facebookissa. • Pyydä ilmoittautumiset harkinnan mukaan ennakoon, tällöin pystyt suunnittelemaan tilaisuuden paremmin. Älä tee ennakoilmoittautumisista kuitenkaan kynnyskysymystä.

h

OSALLISTUMINEN VAATII KUNTALAISELTA KOHTUULLISEN PALJON AIKAA JA VAIVANNÄKÖÄ

TIEDON JAKAMINEN JA KESKUSTELU

Tiedotus- ja keskustelutilaisuudet

- Suunnittele tilaisuudelle ohjelma ja varmista tarvittavat asiantuntijapuheenvuorot.
- Suunnittele keskustelun vetämisen apuvälineet (esim. kysymysrunko, digitaalisen kommentoinnin käyttö).
- Laita avoin kutsu ilmoittamalla tilaisuudesta soveltuvissa kanavissa, kuten kunnan verkkosivuilla, ilmoitustauluilla, Hyvinkää-Äpissä, Facebookissa tai lehti-ilmoituksella.

h

OSALLISTUMINEN VAATII KUNTALAISELTA KOHTUULLISEN PALJON AIKAA JA VAIVANNÄKÖÄ

PÄÄTÖSTEN TEKEMINEN

Asiakasraati

- Pyydä kuntalaisia / kaupungin sidosryhmiin kuuluvia henkilöitä ilmoittautumaan asiakasraatiin.
- Valitse osallistujat edustamaan Hyvinkään kuntalaisia mahdollisimman kattavasti.
- Varaa raatiin asiantuntijapuheenvuorot ja valmistelee keskustelun fasilitointi.
- Johda keskustelua annetusta aiheesta ja huolehdi keskustelun dokumentoinnista.
- Keskustelun lopputulos voi olla esimerkiksi lausunto valmisteluun tai päättäjille.

h

OSALLISTUMINEN VAATII KUNTALAISELTA KOHTUULLISEN PALJON AIKAA JA VAIVANNÄKÖÄ

TOTEUTUS

Talkoot

- Suunnittele talkootoiminta.
- Voit löytää osallistujia esimerkiksi yrityksistä, järjestöistä ja toimikunnista.
- Pyydä ilmoittautumiset ennakoon harkintasi mukaan, jotta voit tarvittaessa rekrytoida lisää osallistujia.
- Muista myös kunnan vaihtoehtoinen rooli talkootoiminnan mahdollistajana: innokkaat kuntalaiset voivat toimia talkootoiminnan suunnittelijoina ja vetäjinä, ja kunta auttaa toiminnassa materiaalein, tiloin tai viestinnän muodossa.